

Ministerie van Binnenlandse Zaken en
Koninkrijksrelaties

> Retouradres Postbus 20011 2500 EA Den Haag

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA DEN HAAG

**Directoraat-Generaal
Bestuur, Ruimte en Wonen**
Directie Bouwen en Energie

Turfmarkt 147
Den Haag
Postbus 20011
2500 EA Den Haag

Kenmerk
2020-0000590613

Uw kenmerk

Bijlage(n)
1

Datum 26 oktober 2020
Betreft Selectie tweede ronde proeftuinen aardgasvrije wijken

Hierbij informeer ik u over de selectie van de 2^e ronde proeftuinen in het kader van het Programma aardgasvrije wijken (PAW), zoals aangegeven tijdens het Algemeen Overleg "Klimaatakkoord gebouwde omgeving" van 12 oktober jongstleden.

Het doel van het PAW is, zoals eerder gedeeld met de Tweede Kamer, het leren op welke wijze het aardgasvrij maken van wijken kan worden ingericht en opgeschaald. Hiervoor is het noodzakelijk dat er daadwerkelijk aardgasvrije woningen en andere gebouwen gerealiseerd worden zoals binnen de proeftuinen. De activiteiten van het PAW, met de proeftuinen en het kennis- en leerprogramma, ondersteunen het doel om 1,5 miljoen woningen en andere gebouwen te verduurzamen in de periode tot en met 2030. Het PAW heeft geen kwantitatief doel, anders dan het realiseren van een 50 tot 100-tal proeftuinen als gevolg waarvan naar verwachting circa 50.000 woningen worden verduurzaamd (aardgasvrij of aardgasvrij-ready worden gemaakt). Met deze 2^e ronde komt het aantal proeftuinen in totaal op 46. Hiermee worden circa 35.000 woningen en ander gebouwen verduurzaamd.

De Adviescommissie aardgasvrije wijken, die bestaat uit programmapartners, stakeholders en een tweetal hoogleraren¹, heeft zich afgelopen tijd gebogen over de 71 aanvragen die zijn ingediend voor de 2^e ronde. Op basis van het advies van de commissie heb ik besloten 19 gemeenten te selecteren voor een proeftuin op weg naar een aardgasvrije wijk. Hiervoor is (uit de Klimaatvelop van het kabinet) 100 miljoen euro beschikbaar. De uitkering van de middelen vindt voor deze 2^e ronde proeftuinen plaats via een specifieke uitkering. De wettelijke grondslag hiervoor zal ik opnemen in de tweede supplettoire begrotingswet die eind dit jaar naar uw Kamer gaat. In de bijlage zijn de 19 proeftuinen opgenomen met een duiding van de toegepaste techniek en warmtebron en per proeftuin een kenmerkend element uit de aanvraag.

¹ Samenstelling Adviescommissie aardgasvrije wijken: Bouwend Nederland, TechniekNL, Netbeheer Nederland, Energie-Nederland, NVDE, Aedes, Woonbond, VNG, IPO, Unie van Waterschappen, ministeries van BZK en EZK, hoogleraren Maarten Hajer en Anke van Hal

Bij de selectie is gelet op de algehele kwaliteit van de aanpak en in het bijzonder de uitvoeringsgereedheid, de robuustheid van de businesscase en een betaalbaar aanbod voor de bewoners. Er is gestreefd naar een diverse portefeuille met een goede variëteit van technieken en duurzame bronnen, en verschillende aanpakken om de participatie met bewoners in te richten. Verder is gestreefd naar een evenwichtige verdeling over grote en kleine gemeenten en voldoende spreiding over heel Nederland, een goede balans tussen huur- en koopwoningen en utiliteitsgebouwen, en voldoende proeftuinen voor de facultatieve onderwerpen klimaatadaptatie, circulair bouwen, arbeidsmarkt en scholing en utiliteitsbouw als aanjager van de wijkgerichte aanpak.

Met de toevoeging van deze proeftuinen is samen met de 1^e ronde van 27 proeftuinen een grote variëteit tot stand gekomen. Positief is ook dat in de deze 2^e ronde gemeenten inmiddels verder zijn met het maken van een goede uitvoerbare businesscase. Het palet aan technieken en duurzame warmtebronnen is uitgebreid met onder meer geothermie en aquathermie (zowel uit oppervlaktewater als uit afvalwater). Er zijn ook een tweetal proeftuinen opgenomen met waterstof, deze techniek was nog niet vertegenwoordigd in de 1^e ronde. Hoewel waterstof naar verwachting geen significante rol zal spelen bij de verduurzaming van de gebouwde omgeving tot 2030, is het van belang om hier nu al wel leerervaring mee op te doen.

In de geselecteerde proeftuinen zijn veel verschillende vormen van participatie zichtbaar, vaak hoog op de participatieladder. Er is een goede mix van initiatieven van bewonerscollectieven en andere stakeholders zoals de woningcorporaties. Daarnaast heb ik proeftuinen geselecteerd waarin het verbinden met andere opgaven centraal staat. In de 1^e ronde was dit nog weinig zichtbaar. Verder zie ik in diverse geselecteerde aanvragen een goede verbinding met het thema arbeidsmarkt en scholing. Tot slot bevindt zich onder de proeftuinen ook een aantal met een stapsgewijze aardgasvrij-ready aanpak met een belangrijke rol voor energiebesparing.

Zoals ik in mijn brief over de stand van zaken van het Klimaatakkoord Gebouwde Omgeving² heb aangegeven, zal ik in de 3^e uitvraag nog meer de nadruk leggen op stapsgewijze oplossingen met een groot CO₂-besparings-potentieel zoals via energiebesparing en hybride warmteoplossingen. Hiermee kan een goede aanvulling gerealiseerd worden op het huidige palet aan proeftuinen. Ik verwacht in de eerste helft van 2021 te starten met deze uitvraag. Zoals eerder toegezegd zal ik uw Kamer eind 2020 informeren over de evaluatie van deze 2^e ronde. Mede op basis van deze evaluatie zal ik de 3^e ronde proeftuinen voorbereiden.

De minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties,

drs. K.H. Ollongren

² Brief van 28 september 2020 met kenmerk 2020Z17350